

**РЕЦЕНЗІЯ
НА МОНОГРАФІЮ
СЕРЕДЮКА ВІТАЛІЯ ЮРІЙОВИЧА НА ТЕМУ:
«ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА В ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ
ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА»**

СКРИПНІЮК О. В. - директор Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) НАПрН України, віцепрезидент НАПрН України, Заслужений юрист України
DOI: <https://doi.org/10.32782/LAW.UA.2023.4-2.27>

Актуальність теми монографічного дослідження зумовлена тим, що для сучасного українського суспільства та держави важливим залишається питання про закономірності розвитку юридичної техніки в доктринах тлумачення норм права, зокрема про можливість різних способів тлумачення норм права.

Незаперечним фактом є та обставина, що внаслідок інтенсивної правотворчої діяльності законодавство з дня набуття Україною незалежності розвивалось шляхом його недостатнього опрацювання, невиправданого ускладнення, значного зниження рівня формальної визначеності та різкого посилення суперечності між нормативно-правовими актами. Це стосується і Конституції України, і кодифікованих законодавчих актів, і інших законів, а тим більше – підзаконних нормативно-правових актів. Зрозуміло, що тлумачити таке законодавство значно трудніше, ніж формально визначене, вільне від розбіжностей, добре опрацьоване і просто викладене законодавство.

Без сумніву, наукова проблема щодо попередження та подолання розбіжностей у тлумаченні норм прав, зокрема в судовому правозастосуванні є надзвичайно актуальною для сучасного етапу функціонування Української держави. Її розв'язання має не лише теоретичне, а й практичне значення, оскільки визначення концептуальних засад і напрямків удосконалення судового тлумачення норм права є одними зі стра-

тегічних завдань розвитку судової влади України.

Автор провів дослідження теоретичних та прикладних засад юридичної техніки тлумачення норм права, здійснив теоретико-методологічне обґрунтування значення інструментарію юридичної техніки. Результати дослідження сприятимуть розробці низки рекомендацій, використання яких на практиці дозволить більш грамотно інтерпретувати правові приписи. Погоджуємось із Віталієм Юрійовичем у тому, що на часі розробка та затвердження рекомендацій для використання техніко-юридичного інструментарію тлумачення норм права на практиці. Саме тому в проєкті Закону України «Про нормативно-правовий акт» необхідно закласти основи використання юридичної техніки тлумачення норм права.

У монографії висвітлено питання про трансформацію наукових підходів до поняття юридичної техніки тлумачення норм права; концепти розуміння юридичної техніки тлумачення норм права; взаємозв'язок тлумачення норм права з юридичною технікою нормотворення; методи та методологія дослідження юридичної техніки тлумачення; доктрини тлумачення норм права в національних правових системах сучасності (інтенціоналізм, текстуалізм, контекстуалізм, історичне (статичне) та еволюційне (динамічне) тлумачення норм права); основні чинники процесу утворення розбіжностей у практиці тлумачення норм права; техніко-юридичні способи та засоби попередження і

подолання розбіжностей у тлумаченні норм права та інші.

Виклад матеріалу здійснено методично доступно. Монографія чітко структурована та містить додатки, які якісно доповнюють її зміст.

Таким чином, розроблені в монографії питання – це вагомий внесок у справу переоцінки ролі юридичної техніки для попередження та подолання розбіжностей в тлумаченні норм права. У роботі надано низку нових концептуальних положень, висновків і рекомендацій, що мають важливе теоретичне та практичне значення. Зокрема, сформовано рекомендації із вдосконалення практики та техніки тлумачення норм права використано низку рішень Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини, а також Верховного Суду.

Результати та отримані висновки є достатньо аргументованими, їх вірогідність зумовлена тим, що дослідження ґрунтуються на широкій джерельній базі, нормативно-правових документах, використанні необхідної спеціалізованої літератури, сучасного узагальнення судової практики. Викладення матеріалів характеризується логічністю, структура роботи достатньою мірою оптимальна, і в цілому досягається поставлена мета.

Звертаючи увагу на позитивні моменти монографії Віталія Юрійовича Середюка, необхідно звернути увагу й на положення,

які є дискусійними чи такими, що потребують додаткової аргументації. Зокрема, варто конкретизувати, у якій послідовності має здійснюватись тлумачення положень законодавства у судовому рішенні з метою його мотивування. Оскільки судове тлумачення норм права, як це є загальноновизнаним, охоплює собою не тільки з'ясування змісту положень нормативно-правових актів, а й роз'яснення цього змісту на стадії тлумачення, що збігається з однією із завершальних стадій судового процесу (написанням судового рішення), суд викладає результати тлумачення у судовому рішенні.

Додатковим аргументом актуальності та практичної значущості дослідження могли б стати методичні рекомендації щодо попередження та подолання розбіжностей у тлумаченні норм права та однакового застосування норм Конституції та законів України у судовій практиці.

Висловлені зауваження мають в основному рекомендаційний характер і не понижують оцінку монографічної праці.

Безумовно, монографія кандидата юридичних наук, доцента Середюка Віталія Юрійовича «Юридична техніка в теорії і практиці тлумачення норм права» виконана на високому науково-теоретичному рівні розробки, відповідає сучасному рівню розвитку науки і техніки та рекомендується до видання.